

Dkt. Gary Yates, Kitabu cha 12, Kipindi cha 18, Yona 1-4

© 2024 Gary Yates na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Kitabu cha 12. Huu ni mhadhara wa 18, Kitabu cha Yona 1-4.

Video yetu ya mwisho katika mjadala wa kitabu cha Yona ilituelezea muundo wa kitabu na mada kuu za kitabu cha Yona. Kumbuka, tunaangalia kitabu ambacho kina muundo wa jopo ambapo sura ya 1 na 2 zinaakisi kile tulicho nacho katika sura ya 3 na 4, na kisha sura ya 1 na 3 na 2 na 4 zinaakisi kila kimoja.

Tunacho katika sura ya 1 na 3 ni hadithi za Yona akishirikiana na kundi la wapagani, na kisha katika sura ya 2 na 4, Yona akishirikiana na Mungu na kumwomba Mungu, kwanza kabisa akisherehekea ukombozi wake mwenyewe, na kisha kumlalamikia Mungu kuhusu ukombozi wa Waninawi. Nataka sasa tuanze kusoma kitabu na sura zote. Kuanzia sura ya 1, tutaona Yona akishirikiana na mabaharia walio ndani ya meli anapokimbia kutoka mbele za Mungu.

Jambo la kwanza ninalotaka kutoa maoni ni kwamba tunapoangalia sura ya 1:1 hadi 3, ambapo Mungu anasema, inuka uende Ninawi, mji ule mkubwa, ukaukeme. Hili ni jambo zito wakati Yona anakataa kufanya kile ambacho Mungu amemwita kufanya. Katika simulizi za wito wa kinabii katika sehemu zingine katika Agano la Kale, iwe ni kwa Musa au Isaya, Yeremia, au Ezekieli, mara nyingi wanapinga wito ambao Mungu amewapa.

Kuna kauli fulani ya kutostahili kibinafsi. Isaya anasema ole wangu, nimepotea, mimi ni mchafu, sistahili kusema. Yeremia anasema, Mimi ni mtoto tu, sijui kusema, Mungu.

Bwana anasema, usijali kuhusu hilo. Nitaweka maneno yangu kinywani mwako. Musa atapinga mara kwa mara kwamba yeye si mzungumzaji mzuri. Kwa kweli, Mungu anapokuita jibu la kutostahili ndilo jibu sahihi kwa sababu Mungu ndiye atakayewafanya waweze.

Kama nabii angejibu, Mungu, umefanya chaguo bora, siwezi kufikiria mtu mwingine bora zaidi wa kufanya kazi hii, hilo lisingekuwa jibu sahihi. Lakini kukataa kufanya kile ambacho Mungu amemwamuru kufanya, hasa baada ya kuwa tayari kuna uhusiano huu kati ya Mungu na Yona ambapo amekuwa nabii kwa Israeli, hili ni jambo zito. Na ujenzi, Yona, Mungu anasema, inuka uende Ninawi.

Kisha inarudia , na inasema kwamba Yona aliinuka, lakini akainuka ili kukimbia. Katika 1 Wafalme sura ya 17, mistari ya 8 na 10, Mungu anamwamuru Eliya ainuke, na hivyo anainuka na kupaa juu. Hivyo ndivyo nabii anavyopaswa kufanya.

Na kwa hivyo, kutotii kwa Yona hatimaye kutasababisha mwingiliano huu na mabaharia wapagani kwenye meli anapojaribu kukimbia kutoka mbele za Mungu. Na tutakachokiona katika mwingiliano huu ni kwamba nadhani kuna wazo hili kwa upande wa Yona kwamba yeye ni bora kwa namna fulani kuliko wapagani anaoingiliana nao, iwe ni mabaharia katika sura ya kwanza au Waninawi katika sura ya tatu. Lakini kejeli ya kitabu na kejeli ya kitabu ni kwamba wapagani, iwe ni mabaharia au Waninawi, wana mwelekeo zaidi wa kiroho kuliko nabii.

Kwa njia nyingi, wako wazi zaidi na wanaitikia Mungu na kile anachofanya Mungu kuliko nabii. Tunaona hilo katika sura ya kwanza. Yona ni Mwisraeli wa Orthodox, na anatoa ungamo la kitheolojia la hilo katika mstari wa tisa, ambapo anazungumza na mabaharia na hatimaye anawahusisha yeye ni nani.

Anasema, Mimi ni Mwebrania, nami namwogopa Bwana, Mungu wa mbingu, aliyeumba bahari na nchi kavu. Ni sehemu ya kwanza kati ya sehemu tatu katika kitabu cha Yona ambapo tunamwona Yona akisema kitu ambacho ni cha Kiorthodoksi kitheolojia. Lakini tunapoangalia tabia yake na mwenendo wake, hatendi sawasawa na imani yake.

Ninaamini kwamba Mungu aliumba nchi kavu, nchi kavu, na bahari. Yeye ndiye muumbaji. Basi kwa nini Yona anaamini kwamba kukimbia kutoka nchi ya Israeli, kupanda meli na kujaribu kwenda Tarshishi, kwa nini anaamini kwamba hilo litamwezesha kukimbia uwepo wa Mungu? Na kwa hivyo, tuna Yona akihisi kama mtu bora zaidi kitheolojia, akifanya maungamo haya ambapo anakubali mambo ya Orthodox kuhusu Mungu.

Lakini katika ulinganisho kati ya Yona na mabaharia, Yona anapoteza nafasi. Na tunachokiona tunapoangalia hili ni kwamba nataka tumfikirie Yona na mabaharia, na nachukia kutumia msemu huu, ni meli zinazopita usiku. Na sababu ya hilo ni kweli ni kwa sababu zinaenda pande tofauti kabisa.

Yona anamkimbia Mungu, lakini hatimaye, mabaharia wanamtambua Mungu wa kweli, na wanamsogelea. Sehemu ya kwanza tunapona usikivu wa kiroho wa mabaharia tofauti na Yona ni kwamba Bwana anapovurumisha dhoruba baharini, mabaharia wanaitikia hilo mara moja. Na wanachoanza kufanya ni kuiomba miungu yao mbalimbali.

Tofauti na hilo ni kwamba Bwana anapovurumisha upepo baharini, Yona anafanya nini? Yona yuko chini ndani ya meli na amelala. Kwa hivyo tena, Yona, yeye ni

Mwisraeli wa Orthodox. Mungu anapotenda, Yona amelala na mabaharia wapagani wanaomba na wanajali ukweli kwamba Mungu anahusika hapa.

Mwendo na mwendo wa Yona katika kitabu hiki. Kuna neno linalojirudia hapa na pamoja na dhana hiyo, Yona anakimbia kutoka mbele za Mungu. Hilo limetajwa mara mbili, lakini kuna neno lingine linalotumika hapa kuzungumzia mwelekeo ambao Yona anaelekea.

Neno linalotumika hapa ni kitenzi, kwenda chini. Kitenzi yarad . Kitarudiwa mara tatu katika sura ya kwanza.

Yona atamkimbia Mungu. Hilo linamaanisha kwamba hatimaye litasababisha kushuka maishani mwake. Kushuka ambako Yona anashuka si tu kwenda Yopa au si tu kushuka ndani ya meli.

Hatimaye, Yona, anapomkimbia Mungu, anaelekea kuzimu, kuelekea kifo, na kuzimu , anapomkimbia Mungu. Hapo ndipo safari yake imempeleka. Kwa hivyo, katika mstari wa pili, badala ya kuamka na kwenda Ninawi, alishuka, yaradi , hadi Yafa na akapata meli inayoelekea Tarshishi.

Kwa hivyo, alilipa nauli na akashuka kwenye meli. Kwa hivyo yaradi imetajwa hapo mara mbili. Mstari wa tano, ndipo mabaharia wakaogopa na kila mmoja akamlilia Mungu wake nao wakatupa mizigo iliyokuwa ndani ya meli ili kuipunguza uzito.

Lakini Yona alikuwa ameshuka, matumizi mengine ya neno yaradi , ndani ya sehemu ya ndani ya meli na kulala. Kwa hivyo Yona anapomkimbia Mungu na anakimbia uwepo wa Mungu, usifikirie tu kuhusu jiografia ya Yopa na Tarshishi. Fikiria ukweli kwamba anashuka.

Na kisha baadaye katika sura hiyo, neno yaradi halijatajwa hapo, lakini kuna kushuka katika maisha ya Yona. Anapotupwa nje ya meli, anashuka majini. Sasa yuko katika hatua ambapo kushuka ambako atampeleka ni mbali zaidi kuliko Tarshishi.

Atashuka chini ya bahari na hatimaye hadi kifoni na katika ulimwengu wa mawazo wa Agano la Kale, hadi kuzimuni penyewe. Na kwa hivyo, katika sala katika Yona sura ya pili, ambapo Yona anazungumzia ukweli kwamba nilikuwa karibu kuzama na Mungu akaniokoa, anajiona kama akishuka chini ya milima ya bahari na karibu kufungiwa, katika mapingo ya kuzimu , ambayo ni mahali pasipo na kurudi. Anasema katika mstari wa sita, au mstari wa tano, vilindi vilinizunguka, mwani ulinizunguka kichwani mwangu kwenye shina la milima.

Nami nikashuka, yaradi , hadi nchi kavu. Na hivyo, Yona anatuonyesha, hivi ndivyo hutokea mtu anapomkimbia Mungu. Na katika maisha yetu, hata kama waumini,

tunapokimbia kutoka upande ambao Mungu anataka tuende au tunapopinga hilo, mshahara wa dhambi ni mauti.

Na wakimkimbia Mungu, watu wanaopinga uwepo wa Mungu maishani mwao, ambao hawataki uhusiano wowote na Mungu, hatimaye wako kwenye njia inayowaongoza kwenye kifo na uharibifu. Na hilo hutokea katika maisha ya Yona. Tunaona hilo likionyeshwa waziwazi.

Kwa hivyo huo ndio mwelekeo ambao Yona anaelekea, mbali na uwepo wa Mungu na anashuka. Naam, kuna marudio ya neno, tena, neno lingine ambalo linarudiwa katika sura ya kwanza kwa ufanisi mkubwa katika simulizi linaloonyesha upande tofauti ambao mabaharia wanaelekea. Na neno ambalo ningependa tulizingatie tunapowafikiria mabaharia ni neno yarad , kitenzi cha kuogopa.

Hofu ni sehemu kubwa ya hadithi hii. Bwana anatupa dhoruba kubwa baharini, na kukatokea tufani kubwa. Na mabaharia, mabaharia hawa maveterani wenye uzoefu ambao wamekuwa kwenye Bahari ya Mediterania mara nyingi, wanaogopa.

Hii ni dhoruba kubwa. Kwa kweli, katika sura ya nne, inasema kwamba meli yenyewe ilifikiri, hivi ndivyo inavyosema kwa Kiebrania, meli yenyewe ilifikiri kwamba ingevunjika. Kwa hivyo, msimulizi anaielezea meli yenyewe kama mfano.

Na meli inaangalia ukubwa wa dhoruba, na ni kama, wow, ninakaribia kuvunjika. Ikiwa meli yenyewe inaogopa, basi fikiria jinsi mabaharia walivyo. Na fikiria tu ulegevu na kutojali kwa Yona wakati haya yote yanaendelea.

Amelala chini ndani ya sehemu zake za siri. Kwa hivyo hofu inaingizwa katika hadithi. Meli inaogopa kwamba itavunjika.

Na kisha inasema mabaharia waliogopa. Na kwa Kiebrania, waliogopa kwamba hofu ndiyo njia ambayo hii itaonyeshwa. Nao wataita kwa miungu yao.

Katika hatua hii, lengo la hofu ni dhoruba na uwezekano wa kifo chao. Na inawaongoza kufanya kile wanachojua kufanya ni kuilia miungu waliyoiabudu. Tuna matumizi ya pili ya neno hofu katika sura ya kwanza, mstari wa 10.

Baada ya Yona kukiri kwamba yeye ni mfuasi wa Bwana, yeye ni Mwebrania, anamtumikia na kumcha Bwana, Mungu wa mbinguni aliyeumba bahari na nchi kavu. Inatuambia kwamba basi mabaharia waliogopa sana. Waliogopa hofu kubwa.

Lakini sasa wanaanza kupata mabadiliko katika kitu hicho. Bado wanaogopa maisha yao. Bado wanaogopa kitakachotokea.

Lakini sasa wamejulishwa kwa Mungu mmoja wa kweli ambaye ni tofauti na miungu yote ambayo wamekuwa wakimlilia. Nao wanamwogopa sana. Nao wanasema, ni nini hiki ulichotutendea? Kwa maana watu hao walijua kwamba alikuwa akikimbia kutoka mbele za Bwana kwa sababu alikuwa amewaambia.

Kwa hivyo, kinachotokea sasa ni kwamba hawaogopi tu dhoruba, bali wanamwogopa Bwana. Lakini hofu tunayozungumzia hapa ni kwamba, ni hofu kubwa. Na wanaogopa kile ambacho Mungu atawafanyia.

Hatimaye, inapofikia wakati ambapo wanapaswa kumchukua Yona na kumtupa baharini, inasema kwamba bahari ilikoma kutokana na msukosuko. Na wanapoona pepo na dhoruba zikikoma kiotomatiki na kutambua na kutambua kwamba Mungu ndiye aliyefanya hivi, ndipo inasema, ndipo watu hao wakamwogopa Bwana sana. Waliogopa hofu kuu.

Na lengo la hofu hiyo ni Mungu. Lakini sasa, badala ya kumwogopa tu, wanamwamini. Wanamwamini.

Nao hufanya mambo ambayo waabudu wa kweli na wa kweli wa Mungu hufanya. Wanamtotea Bwana dhabihu, na wanaweka nadhiri. Na kwa hivyo, nadhani tunachoendelea hapa ni kwamba wanahama kutoka hofu ya dhoruba hadi hofu ya Mungu kama hofu hadi hofu ya Mungu ambapo inakuwa heshima na ibada ya kweli.

Ni kinyume kabisa na kinachoendelea katika maisha ya Yona. Anamjua Mungu wa kweli lakini anamkimbia. Na kwa hivyo simulizi katika sura ya 1, Yona anapoingiliana na mabaharia hawa, wao ndio wanaoelekea katika mwelekeo sahihi.

Yeye ndiye anayeelekea upande usiofaa. Sasa, jukumu la Yona na dhamira ya Yona ni kwamba yeye ni nabii wa Mungu. Tayari tumeona katika mistari ya 1-3 kwamba anapinga wito huo.

Hata hivyo, upinzani dhidi ya wito huo unaendelea katika sehemu iliyobaki ya sura hii. Hatuoni mahali ambapo Yona anajitolea kuwaombea na kuwaombea watu hawa kama vile labda Musa au Samweli au Yereimia anavyofanya. Hamwombi Mungu aache dhoruba.

Hawatoi mara moja maelezo ya kinachoendelea au kuwaita waamini au kuwaita wamwombe Bwana. Yona anapinga wito wake wa kinabii hata baada ya kuwa ndani ya meli na hata baada ya dhoruba kutokea. Katika mstari wa 6, nahodha wa meli ndiye atakayelazimika kumwita Yona na kusema, tazama, Yona, inuka, inuka, na umwombe Mungu wako.

Mungu alikuwa tayari amemwita ainuke na ainuke na kwenda Ninawi. Yona alipinga agizo lake la unabii wakati huo, na Yona haamki na kuamka na kuomba hata nahodha

akifanya hivi mwenyewe. Wakati pekee ambapo Yona hatimaye atazungumza kuhusu Bwana au hatimaye kuwaelezea mabaharia hawa wapagani walio gizani, ambao hawajui kinachoendelea, ambao wanahitaji kujua jinsi ya kumtuliza Mungu ambaye ametukasirikia, wakati pekee ambao Yona anazungumza ni wakati hatimaye inaponyeshwa na Lutu kwamba yeye ndiye anayesababisha dhoruba.

Wapagani wanafanya ibada yao ya kipagani ya kupiga kura, wakijaribu kujua mapenzi ya Mungu. Mungu huzungumza kupitia hilo, na hatimaye, Yona atazungumza kutokana na hili. Bila shaka, yeye ni nabii asiyependa sana katika kitabu hiki.

Tulizungumzia hili katika video iliyopita. Nadhani tunaona kejeli ikiendelea hapa ambapo Yona anaweza kuonwa katika kitabu hiki chote kama mpinga nabii. Nabii wa kweli, Mungu anaposema, inuka uende. Wanafanya kile alichofanya Eliya.

Wanainuka, nao huenda. Nabii wa kweli, wakati kuna janga na wakati kuna janga, atawaonya watu, atawafundisha watu, hivi ndivyo ulivyofanya. Hivi ndivyo unavyohitaji kumjibu Mungu ili kuepuka au kuepuka au kuzuia janga litakalokujia.

Yona anapinga hilo. Yona hakutaka kuwahubiria Waninawi wapagani na pia hana upinzani mkali wa kuwahubiria mabaharia wapagani. Ushahidi zaidi wa upinzani wake wa utume wa kinabii ambao Mungu amempa.

Mabaharia wanasema, tufanye nini nanyi? Hatuna uzoefu mwingi hapa. Tutamtulizaje Mungu huyu unayemtumikia? Yona anasema, niinueni mnitupe baharini. Na hilo litakapotokea, tufani haitawashinda tena.

Kisha bahari itatulia kwa ajili yako. Nadhani swali tunalopaswa kujiuliza hapa ni, Yona anajuaje kwamba hilo litatokea? Yona anajuaje kwamba bahari itakuwa kimya ikiwa mabaharia watamchukua Yona na kumtupa baharini? Inaweza kuwa ni kukiri kwamba yeye ndiye anayehusika na hili, lakini kwa njia fulani anamfanya Mungu aonekane zaidi kama Mungu wa volkano anayehitaji kulipwa kwa njia fulani kuliko tunavyojua kuhusu Mungu wa kweli wa Israeli. Badala ya kuwapa suluhisho la tatizo lao tu, naamini kwamba Yona angependelea kujiua, akisaidiwa na mabaharia wenyewe kuliko yeye kutekeleza kazi yake ya unabii.

Ama kuwaombea watu hawa, kuwaombea, na kuwafundisha zaidi kuhusu Mungu wa kweli, au hatimaye kwenda Ninawi na kufanya kile ambacho Mungu amemwita kufanya. Tangu mwanzo kabisa wa kitabu hiki, Yona anaonyeshwa kama mpinga nabii. Sawa.

Tukiangalia kitabu cha Yona kwa kuzingatia kitabu cha 12, kumbuka kwamba moja ya masuala hapa ni kwamba kitabu kinajaribu kutuungazia na kitabu cha 12 kinajaribu kutuungazia, jinsi watu wanavyoitikia neno la Bwana. Tena, tuna kemeo lingine la kutoamini kwa Israeli na kukataa kutubu na kumgeukia Bwana ambalo nadhani

tunaliona likionyeshwa katika kitabu chote cha 12. Mabaharia hawa wanaitikia Mungu kwa njia ambayo Yona hakuwa naitikia Mungu. Lakini muhimu zaidi, katika kitabu cha 12, mabaharia wako wazi na wanaitikia Mungu kwa njia ambazo watu wa Israeli kwa ujumla hawakuwa.

Sawa. Tofauti zaidi kati ya sio tu mabaharia katika Yona, lakini labda hata kufikiria tofauti kati ya mabaharia katika Israeli na jinsi wanavyoingiliana na nabii na kumjibu nabii. Mabaharia wanamjibu Mungu na kumwamini Mungu mmoja wa kweli, ingawa wana ushuhuda mbaya zaidi wa kinabii mbele yao.

Namaanisha, wana mpinga nabii ambaye hataki hata kuwahubiria ujumbe. Mabaharia wanaitikia na kumwogopa Mungu licha ya hili. Tofauti ni kwamba Israeli imekuwa na manabii kwa mamia ya miaka ambao wametimiza kwa uaminifu kazi yao katika historia yote ya kitabu cha 12.

Watakuwa na manabii watakaowaonya kuhusu mgogoro wa Ashuru, mgogoro wa Babeli, na hitaji la kutubu katika kipindi cha baada ya uhamisho, na hawatajibu. Sawa. Pia, tunapoendelea kukuza wazo hili la Yona kama mpinga nabii, nadhani kuna uwezekano kwamba kuna uhusiano fulani maalum kati ya kitabu cha Yona na kitabu cha Yeremia, ambapo tuna masimulizi yanayozungumzia jinsi manabii hawa wanavyotekeleza kazi yao.

Kile ambacho miunganisho hii ya maandishi mbalimbali inaonekana kutuonyesha ni kwamba tuna mfano wa Yeremia ambaye alifanya kile ambacho Mungu alimuita kufanya. Alikuwa nabii mwaminifu na anapitia aina zote za upinzani. Kwa upande mwingine, hapa tuna mpinzani wetu nabii.

Tuna Yona ambaye hataki kutimiza kazi yake, ambaye hawaambii mabaharia hawa kile wanachohitaji kujua ili wamwitikie Mungu ipasavyo katika hali hii. Kinaya ni kwamba mabaharia wanaamini na Israeli hawaamini. Mabaharia wanaamini, ingawa kwa namna fulani wanapaswa kufanya kazi ya nabii mwenyewe katika simulizi na hadithi hii maalum.

Kuna miunganisho kadhaa ya kuvutia, hasa kati ya Yona sura ya 1 na Yeremia sura ya 26. Nataka kuelezea hili kwa ufupi ili kutuonyesha wazo hili la kama mpinga nabii na tofauti kati ya Yeremia na Yona. Katika Yeremia sura ya 26, mistari ya 2 na 3, Mungu anamwamuru Yeremia kwenda kuhubiri hekaluni na kuwaonya watu kuhusu hukumu inayokuja.

Huenda wakasikiliza na kila mtu akageuka na kuacha njia yake mbaya. Yeremia, nataka wewe kama nabii ufanye kile ambacho Mungu amekuita kufanya. Nataka uende ukazungumze na watu hawa.

Daima kuna uwezekano kwamba wakisikia neno la unabii, watatubu na kuacha njia yao mbaya. Katika hadithi ya Yona, ni mabaharia wenyewe wanaopaswa kueleza uwezekano kwamba labda Mungu ataghairi kutuletea hukumu. Yona anapokuwa amelala ndani ya meli, ni nahodha anayemjia na kusema, Yona, amka uombe na kumwita Mungu wako.

Labda Mungu atatufikiria ili tusiangamie. Yeremia anazungumzia uwezekano huo anapohubiri. Mwanamaji lazima aje kwa Yona na kusema, nani anajua, labda Mungu atatujibu.

Yeremia anawakabili watu kuhusu uovu waliofanya. Wamefanya uovu na wakiacha uovu huo, kuna uwezekano kwamba Mungu angetubu. Tena, ni mabaharia katika Yona sura ya 1 ambao wanapaswa kufanya kile ambacho tungetarajia nabii ashiriki katika kufanya.

Wakaambiana, Njooi tuwashe taa ili tujue ni kwa sababu ya nani msiba huu , msiba huu umetupata. Yeremia anazungumzia uwezekano huo kwa sababu ya haraka, uovu wa watu; kuna uwezekano kwamba Mungu angeleta msiba juu yao. Katika hali hii maalum, ni nabii ambaye ndiye chanzo cha msiba huo .

Amefanya uovu, ameleta maafa, na ni mabaharia wanaojaribu kutafuta suluhisho. Hili ni kinyume kabisa na kile tunachokizungumzia katika sura ya 26. Kwa hivyo, Yona anapowaambia mabaharia, sawa, unachopaswa kufanya ni kunichukua, kunitupa baharini, bahari itakuwa kimya kwa ajili yenu.

Ingawa hiyo inaweza kuonekana kama njia rahisi kwa mabaharia kutoka katika hili, na ikiwa nabii atawapa pendekezo hili, tungetarajia mabaharia wapagani wamchukue tu na kumtupa baharini. Kadiri wanavyofanya haraka, ndivyo wanavyofanya vizuri zaidi. Hata hivyo, mabaharia wanapinga kufanya hivi.

Wanajitahidi na kujaribu kurudi kwenye nchi kavu. Wanapiga makasia kwa bidii ili kufanya hivyo. Wanachimba makasia yao baharini.

Hawawezi kurudi kwenye nchi kavu. Hawataki kumtupa nabii huyu baharini. Hatimaye, wanasema, Ee Bwana, tunaelewa hatuwezi kuepuka hili.

Tutalazimika kufanya kile ambacho nabii ametuambia tufanye, lakini Bwana, usituache tuangamie kwa ajili ya maisha ya mtu huyu, wala usituwekee damu isiyo na hatia. Mabaharia wanapinga kumuua nabii, nao wanasema, Bwana, hatutaki kujiletea damu isiyo na hatia. Katika sura ya 26 ya kitabu cha Yeremia, Yeremia anapoenda hekaluni na kuwahubiria watu wa Yuda kwamba Bwana yuko karibu kuharibu hekalu lao na kuwaletea hukumu, unajua majibu ya viongozi na watu ni yapi? Mtu huyu anahitaji kufa.

Sawa? Mabaharia na wapagani, wakiamini miungu hii ya uongo, hawataki kumuua nabii. Yeremia sura ya 26, watu walio hekaluni, Wayahudi wanaopaswa kumjua Bwana, wanataka kumuua msemaji wa Bwana. Wanapokaribia kufanya hivyo, Yeremia anasema, sawa, ni sawa.

Mnaweza kufanya mnachotaka kufanya, lakini mimi niko mikononi mwenu. Nitendeeni kama mnavyoona ni vyema na sawa. Jueni tu kwamba mkiniua, mtajiletea damu isiyo na hatia. Na kwa hivyo tena, tuna tofauti hii ya ajabu, nabii mbaya ambaye hafanyi chochote ambacho Mungu anataka afanye na anapaswa kufanya.

Anawaambia watu hawa machache iwezekanavyo kuhusu Mungu, nao wanatubu, na wanafanya kazi ya nabii, na wanagundua chanzo cha uovu, na wanaongeza uwezekano kwamba Mungu atatubu, nao ni wapagani, na wanaitikia. Wanapinga kumuua nabii, na wanafikia hatua ambapo wanamwogopa Bwana. Watu wa Yuda hawamwogopi Bwana.

Wanataka kumuua nabii, na hatimaye, Yeremia anaokolewa tu kwa sababu watu hatimaye wanatambua wanachotaka kufanya. Nadhani tuna uhusiano wa maandishi kati ya Yeremia 26 na Yona sura ya 1 ili kuonyesha tofauti kati ya Yona na Yeremia, lakini zaidi tofauti kati ya mwikitiko wa watu wa Ninawi na mwikitiko wa mabaharia waliokuwa ndani ya meli. Sura ya 1, Yona akishirikiana na mabaharia.

Kumbuka kipengele cha pili kitakachotokea katika hili tunapoelekea sura ya 2, kipengele B katika jopo la pili ni kwamba sasa tuna sala ya Yona, na tuna jibu la Yona kwa Mungu. Mwishoni mwa sura ya 1, baada ya Yona kutupwa baharini, baada ya maisha yake kuisha kimsingi, hakuna njia ya kuokolewa kutoka katika hili. Anashuka chini.

Anapata matokeo ya kile alichochagua kufanya mwenyewe kwa kukimbia kutoka mbele za Mungu. Mungu, kwa rehema zake, anaweka samaki ammeze Yona, na Yona anaweza kufikiri kwamba anaweza kumkimbia Mungu na kukimbia kutoka mbele za Mungu, kukimbia agizo la Mungu. Mungu atamfanya afanye chochote, lakini katikati ya haya, Mungu pia atamwokoia.

Mungu alimtoa samaki, na Yona alikuwa tumboni mwa samaki kwa siku tatu mchana na usiku. Kwa hivyo kama jibu la tendo hili la rehema la wokovu, tendo hili la kimiujiza ambapo Mungu alimtoa samaki ili ammeze na kumwokoia na kumuokoia na kifo, tuna sala ya Yona katika sura ya 2. Jibu langu kwa sala hii na majibu yangu kwake, na nadhani hivi ndivyo tunavyopaswa kuliangalia tunaposoma ni, wow, hii ni sala ya mfano. Namaanisha, hii ni mambo mazuri.

Hii ni zaburi ya shukrani ambayo ingeweza kuingia katika kitabu cha maombi. Na kwa njia nyingi, ni zaburi ya shukrani ambayo inaonekana sawa na aina hizi za nyimbo

ambazo zimetolewa kwa ajili yetu katika kitabu cha Zaburi. Zaburi ya shukrani ilikuwa aina maalum ya ibada ambapo mtu au labda hata taifa zima la Israeli wangemjia Mungu na wangetoa shukrani kwa sababu ya jibu maalum la maombi au ukombozi maalum ambao Mungu alikuwa amempatia mtu huyo au watu.

Katika Zaburi sura ya 30, tuna maombi ya mtu ambaye ameponywa ugonjwa unaohatarisha maisha. Alikuwa karibu kufa, naye akamwendea Mungu, na akasema, kuna faida gani katika kifo changu? Nikishuka kaburini, sitaweza kukusifu na kukuabudu. Na Mungu ananyoosha mkono na kumponya.

Zaburi ya 30 inaakisi zaburi ambayo mwabudu huyo alimwomba Mungu kama jibu la Mungu kumwoko kutoka kifo. Zaburi ya 40, tuna wimbo wa shukrani ambapo Bwana anamwinua mtunga-zaburi, anamwoko tena kutoka katika hali inayohatarisha maisha, na mtunga-zaburi anamsifu Mungu na kumshukuru. Sehemu ya kile ambacho sherehe hii ya shukrani ilihusisha ilikuwa kutoa dhabihu na maumivu ya nadhiri.

Mtu alipokuwa katika shida, alipokuwa akimlilia Mungu, alipokuwa katikati ya hali hii inayohatarisha maisha, kama Yona alivyokuwa alipokuwa karibu kumezwa na samaki, mara nyingi walimwomba Mungu, na waliapa kumsifu. Bwana, ukiniokoa, naahidi kwenda patakatifu kutimiza nadhiri zangu, kutoa dhabihu, na kukuheshimu mbele ya watu wengine. Mungu anapowaokoa mabaharia katika sura ya 1, wanafanya kile ambacho mwabudu anapaswa kufanya.

Wanamtolea Bwana dhabihu, na wanaweka nadhiri kwake. Sehemu ya kile ambacho sherehe hii ya shukrani ilihusisha katika Israeli ya kale, inaonekana kama kungekuwa pia na uwasilishaji wa sadaka ya shukrani, sadaka ya amani ambayo ilionyesha uhusiano kati ya Mungu na mtu aliyeokolewa. Kile ambacho kingetokea na dhabihu hiyo ni kwamba sehemu yake ilitolewa kwa Bwana, sehemu yake ilitolewa kwa kuhani, na kisha sehemu yake ilirudishwa kwa mwabudu.

Hilo lilikuwa moja ya vipengele vya kipekee vya dhabihu hii. Katikati ya sherehe hii ya shukrani, mtunga-zaburi angewaleta majirani zake, marafiki zake, watu ambao walikuwa wametambua kilichokuwa kikiendelea maishani mwake, na angeshiriki hadithi ya jibu la Mungu kwa maombi. Wangesherehekea kwa kula mlo huu.

Mtunga Zaburi angesimama. Angetoa wimbo wake wa shukrani kama kitendo cha ibada kwa Mungu. Hicho ndicho Yona anafanya hapa.

Akiwa ndani ya tumbo la samaki, anaahidi kwamba atakapofika hekaluni, atatimiza nadhiri zake kwa Mungu na kufanya kile ambacho mwabudu anapaswa kufanya. Tunaona hili katika Zaburi ya 66, ambapo mtunga-zaburi anamwomba Mungu na kumpa nadhiri ya sifa. Nitaingia nyumbani kwako na sadaka za kuteketezwa.

Nitatimiza nadhiri zangu kwako. Yale ambayo midomo yangu iliyasema, na kinywa changu kiliahidi nilipokuwa taabuni, nitakutolea sadaka za kuteketezwa za wanyama wanono pamoja na moshi wa dhabihu za kondoo waume. Nitatoa sadaka ya ng'ombe dume na kondoo dume, ya ng'ombe dume na mbuzi.

Na hivyo mtunga-zaburi angetoa dhabihu hizi, kutimiza nadhiri zake, na kushiriki na wengine jinsi Mungu alivyomwoko. Yona anafanya hivyo katika sura ya 2, na yeye ni mwabudu mfano. Anaonekana kwa njia nyingi kama Mfalme Hezekia katika Isaya 38.

Baada ya Mungu kumwambia ajiandae, atakufa. Anamwomba Mungu amwokoe. Isaya anamrudia na kusema, Bwana ameongeza miaka 15 kwenye maisha yako.

Kwa kujibu hilo, kwamba Mungu amemponya, kwamba Mungu ameokoa maisha yake, Hezekia anaomba zaburi ya shukrani. Na hivyo, Yona anafanya vivyo hivyo. Na Yona ni mwabudu wa kawaida sana hapa.

Yona anafanya kile tunachokiona mara nyingi kikiendelea katika sala hizi za shukrani. Kuna maelezo dhahiri ya hali inayohatarisha maisha. Na kile Yona anachoelezea hapa, anapozungumzia kuhusu mwani unaomzunguka kichwani, kushuka hadi kwenye mizizi ya milima, kuzama hapa, kimemleta ndani ya ufalme wa kuzimu .

Na ikiwa Mungu hataingilia kati, Yona yuko karibu kushuka chini kwenye ulimwengu wa kuzimu. Na inasema nilishuka chini kwenye nchi. Anachozungumzia hapo ni nchi ya kuzimu, nchi ya kuzimu , ambayo vifungo vyake vilinifunga milele.

Na kwa hivyo katika uwakilishi wa hili, Yona anaona matuta ya mchanga chini ya bahari kama yanageuka kuwa matuta yatakayomfungia kuzimu milele. Sasa, tunachoendelea hapa si wazo kwamba Yona alikufa na kufufuka kutoka kwa wafu. Nimesikia wakati mwingine akifundisha kuhusu Yona sura ya pili ambayo inaonyesha wazo hilo, lakini anatumia tu taswira ya kuzimu kwa njia ambayo mara nyingi tunamwona mtunga-zaburi akifanya katika Zaburi, ambapo wako katikati ya hali inayohatarisha maisha.

Nguvu ya kuzimu inianza kuwazunguka, na uhai wa maisha na kile kilichokuwa kinakaribia kutoweka. Na Mungu ananyoosha mkono na kumwoko Yona kutoka katikati ya hayo. Kwa hivyo kutokana na hilo, tuna sauti, usemi wa shukrani mwishoni hapa.

Na tena, ni ya kawaida, ni aina sahihi ya jibu ambalo ungetarajia kuona. Na Yona anasema hivi, wale wanaozingatia sanamu zisizo na maana huacha tumaini lao la upendo thabiti. Wale wanaoabudu sanamu hawangepata fursa ya kupata uzoefu wa Mungu kwa njia ambayo nimeipata hivi punde.

Au labda anasema wanaacha upendo wao thabiti kwa kuwa wanaacha aina ya ibada wanayopaswa kutoa kwa Mungu wa kweli. Lakini mimi, mimi si kama watu hao wengine. Mimi si kama wale wapagani wanaotazama sanamu zisizo na maana na kuacha tumaini lao la upendo thabiti.

Mimi ni Mwisraeli wa kweli. Mimi ni mwabudu Mungu mmoja wa kweli. Nami, kwa sauti ya shukrani, nitakutolea dhabihu niliyoapa kwamba nitatimiza.

Wokovu ni wa Bwana. Na hivyo, kama vile katika sura ya 1, Yona anakiri kwa njia ya kawaida kuhusu Mungu. Yona 1, naamini kwamba Mungu ndiye muumbaji, muumba wa bahari na nchi kavu.

Hapa, Yona anasema wokovu ni wa Bwana, si wa sanamu. Siamini sanamu. Ninamtumaini Mungu mmoja wa kweli. Lakini katikati ya imani hii yote, inaonekana kama kuna kitu kibaya na sala hii.

Baadhi ya watu wanaojaribu kugawanya kitabu cha Yona katika vyanzo au jinsi kilivyoonekana awali mara nyingi hubishana kwamba sura ya 2 ya Yona imeingizwa katika hadithi na huenda haikuwa sehemu yake ya asili. Sehemu ya mapambano waliyonayo na hili si tu kwamba tuna kipande cha kishairi kilichoingizwa katika kipande cha simulizi, lakini ni wazo kwamba tuna Yona wa kawaida sana ambaye anampenda Bwana na anamshukuru Bwana ikilinganishwa na Yona tuliye naye katika kitabu kingine. Hata hivyo, kwa kuzingatia ukweli kwamba tofauti kati ya sura ya 2 na sura ya 4 ndiyo hasa msingi wa kitabu hiki, hii ni sehemu ya kitabu cha asili.

Na tunapoangalia hili, kama tungeweza kutenganisha sala yenyewe, hili ni jambo ambalo pengine tungependa kupendekeza mtu aambatanishe na kitabu cha Zaburi. Lakini kwa kuzingatia kile tunachojua kuhusu Yona kabla na baada yake, inaonekana kuna mambo fulani kuhusu sala hii ambayo yanaonyesha kwamba hii inaweza kuwa ya kawaida kwa jinsi ilivyoandikwa, lakini bado kuna mitazamo na matatizo katika maisha ya Yona ambapo, tena, anajiona kuwa bora kuliko waabudu sanamu wapagani. Na tunachokiona katika sura ya 1 ni kwamba waabudu sanamu hawa wapagani wana hisia zaidi kwa Bwana kuliko Yona.

Na katika sura ya 3, Yona atakapofika Ninawi hatimaye, watu hao watakuwa wasikivu zaidi kwa Mungu kuliko Yona pia. Kwa hivyo, tatizo ni nini na sala hiyo? Kwanza, sala hiyo inaonekana kama aina isiyo sahihi. Ni ungamo zuri au wimbo mzuri wa shukrani.

Hata hivyo, kinachoonekana kuwa sahihi hapa ni kwamba tunahitaji ungamo. Tunahitaji Zaburi ya 51 hapa. Tunahitaji kutambua kwamba amemwasi Mungu na kwamba Mungu amemwoko na ombi la rehema za Mungu.

Hatuna hiyo. Hatuna Zaburi ya 51. Hatuna Zaburi ya 51.

Hakuna ungamo la dhambi. Hakuna kukiri kosa. Ni sala nzuri, lakini nadhani ni sala isiyo sahihi kwa hali hii maalum.

Nadhani jambo la pili linalojitokeza katika tatizo la pili na sala hii ni kwamba inaonekana kana kwamba kuna hisia ya uwongo ya kujiamini kwa upande wa Yona. Yona anasema katika Sura ya 2, mstari wa 4, "...kisha nikasema, Nimefukuzwa mbali na macho yako." Na hicho ndicho Yona alichotaka, kuwa mbali na uwepo wa Mungu. Lakini, katikati ya samaki, Yona anasema hivi, "...lakini nitalitazama tena hekalu lako takatifu." Ikiwa Yona bado yuko ndani ya tumbo la samaki akitoa sala hii, tena, labda jibu linalofaa lingekuwa kumwomba Mungu alete ukombozi wa mwisho.

Lakini Yona anaonekana kudhania neema ya Mungu. Labda Mungu alimfanya Yona amezwe na samaki ili tu aendelee na maumivu kidogo. Kwa hivyo, je, Yona anajisifu kwa neema ya Mungu anapoamini kwamba kwa sababu yeye ni mwabudu mwaminifu wa Bwana, Bwana atamwoko? Je, kiapo chake kinaonekana kuwa kweli kutokana na jinsi alivyomjibu Mungu katika sehemu nyingine ya kitabu? Suala la tatu kuhusu sala ya Yona ni kwamba badala ya kuchukua jukumu la kibinafsi kwa yaliyompata, Yona anaonekana kumlaumu Mungu kwa hali zilizotokea maishani mwake.

Itasema hivi katika sura ya 2, mstari wa 3, "...Bwana, ulijibu maombi yangu, umeniokoa. Hii ndiyo sababu yote hayo yalikuwa muhimu. Kwa maana ulinitupa kilindini, katikati ya bahari, na gharika ilinizunguka."

Mawimbi yako yote na mawimbi yako yalipita juu yangu." Mungu alinifanyia hivi. Hili linaonyesha, nadhani, lugha ya Zaburi na ukweli kwamba hatimaye, Mungu anatambuliwa hata kama chanzo cha hali mbaya ambazo zimempata mtunga-zaburi. Lakini tena, inaonekana kama Yona anamshtaki Mungu.

Tazama, wewe ndiye uliyenitupa kwenye kilindi. Hapana, Yona ndiye aliyewaagiza mabaharia wamfanyie hivyo. Kisha anasema katika mstari wa 4, "...Nimefukuzwa kutoka machoni pako." Yona hakuwa amefukuzwa kutoka machoni pa Mungu.

Alikuwa amekimbia kutoka mbele za Mungu. Nadhani ni kama suala la tatu tu kuhusu sala hiyo. Kisha, hatimaye, licha ya ukweli kwamba kila kitu ambacho Yona anasema katika sura ya 2, mistari ya 8 na 9 ni sahihi kabisa kitheolojia.

Sanamu zisizo na maana hazitakuokoa. Ukiziamini, unaacha tumaini lako la upendo thabiti. Wokovu unatoka kwa Bwana.

Lakini kwa kuzingatia mwingiliano tunaouona na Yona na wapagani katika sehemu zingine za kitabu hiki, inaonekana kuna kiburi na majivuno yaliyo nyuma ya haya yote. Kiburi na majivuno hayo yatajitokeza tunapohama kutoka sura ya 2 hadi sura ya 4 ambapo Yona amekasirika kwamba Mungu ameonyesha aina ile ile ya neema kwa

Waninawi kama alivyomwonyesha Yona hapa. Lakini katika sura ya 2, Bwana amemwokoia Yona.

Yona anasherehekea hilo, na hilo linahitimisha jopo la kwanza la kitabu. Twende kwenye sura ya 3, sura ya 4, na nusu ya pili ya kitabu. Katika sura ya 3 ya Yona, tuna jopo la pili la A.

Kumbuka, itaendana na kile tulichonacho katika Yona sura ya 1 kwani Yona anaingiliana na kundi la wapagani. Mabaharia katika sura ya 1 na kisha Waninawi katika sura ya 3. Kinachovutia ni kwamba, tena, tunaendelea kuchosha katika viwango vya ndani zaidi vya hili. Kuna idadi kadhaa ya kufanana kwa kushangaza kati ya sura ya 1 na sura ya 3. Acha nitafakari machache kati ya hayo.

Katika sura ya 1, neno la Bwana linamjia Yona. Yona anasimama ili kukimbia. Katika sura ya 3, neno la Bwana linamjia Yona mara ya pili, na sasa kutakuwa na mwikio tofauti.

Mungu anamwamuru Yona kwamba amri haijabadilika; agizo bado ni lile lile: nenda Ninawi. Hata hivyo, sura ya 1 ya Yona itasema, Yona aliinuka ili kukimbia. Katika sura ya 3, Yona aliinuka na kwenda, anafanya kile ambacho nabii anapaswa kufanya.

Kuna ripoti katika sura ya 1 kuhusu janga linalokuja. Mungu anatumia dhoruba inayotishia kuvunja meli. Sura ya 3 mstari wa 4, kuna onyo la janga linalokuja kwa sababu Mungu anaonya kwamba katika siku 40 atakuwa karibu kuiangamiza Ninawi.

Tuna jibu la mabaharia katika sura ya 1 mstari wa 5 kwa janga linalokuja. Wanalilia miungu yao kwa bidii na wanawasihi miungu iwaokoe. Katika sura ya 3 mstari wa 5, tuna jibu la watu wa Ninawi kwa janga linalokuja.

Watu wa Ninawi walimwamini Mungu, wakaagiza watu wafunge, wakavaa nguo za magunia, kuanzia mkubwa wao hadi mdogo wao.

Katika sura ya 1 mstari wa 6, tunaye nahodha wa meli anayemwambia Yona, inuka, umwite Mungu wako, labda ataangalia na kutuepusha na hukumu. Yeye ndiye anayeleta uwezekano wa kuokolewa na Mungu kujuta kutokana na maafa. Katika sura ya 3 mstari wa 6, ni mfalme wa Ninawi anayeleta uwezekano huo.

Yona hasemi, siku 40, Ninawi itapinduliwa isipokuwa utubu au uitikie. Labda kuna uwezekano kwamba Mungu atakubali. Mfalme wa Ninawi anazungumzia hilo.

Anasema, tumwite Mungu kwa haraka, kama vile mabaharia walivyofanya. Nani anajua? Mungu anaweza kutubu. Lugha ya mfalme wa Ninawi ndiyo hasa lugha iliyotumika hapo awali katika kitabu cha Kumi na Wawili katika Yoeli sura ya 2. Mgeukieni Bwana, rarueni mioyo yenu, si mavazi yenu tu, na mwe sawa na Mungu.

Nani anajua? Daima kuna uwezekano kwamba Mungu anaweza kujuta. Toba haimlazimishi Mungu kusamehe, lakini Mungu anaweza kujibu toba na kujuta kwa kutuma hata ujumbe usiobadilika wa hukumu, ambao ndio ujumbe wa Yona unavyoonekana siku 40 na Ninawi itaharibiwa au kupinduliwa. Kama vile mabaharia wanavyomgeukia Mungu na kumcha na kutoa dhabihu katika sura ya 7 hadi 15, watu wa Ninawi wanamgeukia Mungu, na badala ya dhabihu, wanatangaza kufunga, wanavaa gunia na majivu, na toba ambayo hata inajumuisha wanyama.

Hata wanyama huvaa magunia na majivu. Inajumuisha mfalme kuanzia mdogo wa watu hadi mkubwa wao. Na kwa hivyo, hii ni jibu la ajabu kwa Mungu.

Inatuonyesha kile ambacho tayari tumezungumzia katika Yeremia sura ya 18, mistari ya 7 hadi 10, kwamba daima kuna uwezekano kwamba Mungu anaweza kujuta kutoa hukumu ikiwa watu watasikiliza na kujibu kwa njia sahihi. Cha kushangaza, mfano wa mahali ambapo hilo linatokea katika kitabu cha 12, mojawapo ya mifano minne au mitano ya mahali tunapona hili ni kwa watu wa Ninawi. Kwa sababu ya watu wa Ninawi kutubu uovu wao, Mungu anajuta, na Mungu anabadilisha mawazo yake na hatumii uovu ambao amepanga kwa ajili ya mji wa Ninawi.

Kama Mungu angetaka tu kuwaangamiza watu hawa, angeweza kuwaangamiza bila Yona kutangaza ujumbe huo mapema. Ukweli kwamba anamtuma nabii hapo awali unaonyesha kwamba kuna uwezekano wa toba kila wakati. Nabii anawaambia kivuli cha mambo yatakayotokea katika siku zijazo, na nadhani Yona anaelewa hilo.

Na ndiyo maana anasema baadaye, nilijua wewe ni Mungu mwenye huruma, na ndiyo maana sikutaka kwenda. Toba ya Ninawi ni ya ajabu kwa sababu kadhaa. Ufupi wa ujumbe.

Kwa Kiebrania, mahubiri ya Yona ni maneno matano. Sasa, nadhani alisema zaidi, lakini kwa kuzingatia kusita kwa Yona kutekeleza utume wake, huenda aliuweka kwa ufupi iwezekanavyo. Toba ni ya kushangaza kwa sababu hakuna historia ya awali ambapo Yona au Yahweh walikuwa upande wa watu wa Ashuru.

Wakati wa mwitikio ni wa ajabu. Inaonekana ni wa haraka. Yona hata hajakamilisha utume wake wa kinabii wa kuhubiri katika jiji la Ninawi kabla watu hawajaanza kuitikia.

Asili na kiwango cha toba. Ni kufunga. Ni kuvaa gunia.

Hata wanyama wamejumuishwa. Watu hawa hawajui kikamilifu jinsi ya kutuliza ghadhabu ya Mungu. Wanafanya kila wawezalo.

Na nadhani jambo lingine linalofanya toba ya Ninawi iwe ya ajabu ni kwamba mwitikio wa Mungu kwa toba yao ndio jambo la ajabu zaidi kuliko yote. Huenda hapa, kama nilivyopendekeza tayari, tusiwe na wongofu kamili na wa kweli ambapo watu hawa wapagani wanamjua Bwana kikamilifu na kuacha ibada yao ya sanamu. Wamesikia tu onyo la hukumu ijayo.

Wanajali hilo. Wanaacha njia zao mbaya. Wanaomba rehema za Mungu.

Hilo linatosha kwa Mungu kuwaonyesha huruma na rehema. Daniel Timmer anasema kuna mageuzi ya kimaadili ya kushangaza katika sura hii, lakini hakuna kitu katika Yona sura ya 3 kinachotutaka kusema kwamba ilikuwa zaidi ya hayo. Na kwa hivyo umuhimu wa hilo ni kwamba hata wakati toba si uongofu kamili, hata wakati toba labda kwa namna fulani, uh-oh, mikono yetu imenaswa kwenye mtungi wa biskuti.

Tuko karibu kuadhibiwa. Hata watu wanapoitikia kwa njia hiyo, Mungu hatimaye huonyesha rehema. Vipi kama Israeli, kwa namna fulani, vipi kama Israeli ingemjibu Mungu? Bwana anajua kwamba Waashuri hatimaye watarudi kwenye mfumo wao wa vurugu na uadui wa kifalme, na Nahumu atatangaza uharibifu wao chini ya miaka 150 baada ya Yona kuwa huko.

Lakini licha ya ukweli huo, Mungu yuko tayari kuwaonyesha rehema watu wa Ashuru. Kitabu cha Yona kitaangazia upana na ukuu wa rehema ya Mungu. Na mfano mkuu wa hilo utakuwa watu wa Ashuru wenyewe.

Ninaona mpangilio ukifanya kazi katika Agano la Kale kwamba mara nyingi Mungu huwa tayari kujibu toba ya mbaya zaidi kuliko mbaya zaidi. Wafalme wa Kwanza sura ya 21, Ahabu alikuwa mfalme mbaya zaidi katika Israeli. Lakini Mungu anapotangaza kwamba atamwaga damu ya familia ya Ahabu kwa sababu ya dhambi aliyoifanya kuhusiana na Nabothi, Ahabu anageukia ukutani.

Anatubu na anajuta kuhusu dhambi yake. Sio toba kamili. Ahabu atarudi moja kwa moja kwenye njia zake za dhambi.

Lakini licha ya ukweli kwamba hili ni jibu dogo sana kwa upande wa mfalme mbaya zaidi kuwahi kutokea wa Israeli, Mungu bado yuko tayari kumwonyesha rehema. Mfalme mbaya zaidi kuwahi kutokea wa Yuda alikuwa Manase. Miaka 55 ya uovu.

Katika hatua fulani katika utawala wake, 2 Mambo ya Nyakati sura ya 33 inatuambia kwamba Waashuri walikuja na kumfunga na walikuwa wakijiandaa kumchukua. Cha kushangaza, wakati huu, wakati kuna janga na mgogoro maishani mwake, Manase alipata dini. Na Manase anaomba katika 2 Mambo ya Nyakati sura ya 33 mistari ya 10 hadi 13, anakiri dhambi yake, anakiri dhambi yake.

Tena, si toba kamili au kamilifu. Sina uhakika kama tunaielewa wazo kwamba Manase alikuwa mrekebishaji wa kidini baada ya hili, lakini Mungu alikuwa tayari kujibu hata toba ndogo ya mbaya zaidi kuliko mbaya zaidi. Hilo halionyeshi ukweli kwamba kijana, Mungu hakika ni mwepesi na mjinga.

Inaangazia ukweli kwamba hatujaanza kuelewa kikamilifu kina cha rehema na neema na huruma ya Mungu. Biblia ina maana inayosema inapotuambia kwamba Mungu hafurahii kifo cha Ezekieli. Mungu hapendi mtu yeyote apotee katika 2 Petro.

Na hivyo huo ndio moyo wa Mungu. Kisha tunapoendelea na jopo la mwisho katika Yona sura ya 4, tatizo tulilonalo sasa, tunarudi kwenye tukio kama katika sura ya 2 ambapo Yona anaingiliana na Mungu. Kumbuka tofauti.

Katika sura ya 2, anamwomba Mungu na kusherehekea kile ambacho Mungu amefanya. Anashukuru kwamba Mungu amemkomboa. Sasa katika sura ya 4, anamwomba Mungu, neno lile lile lililotumika katika sura ya 2, na anamkasirikia Mungu.

Mchezo wa maneno unaendelea kwa maana kwamba unasema kwamba Ninawi iligeuka na kuacha uovu wake, raah yake. Mungu alighairi maafa ambayo Bwana angeleta dhidi yao. Kisha matumizi ya mwisho ya raah hapa, ilikuwa mbaya sana kwa Yona kwamba Mungu alikuwa amefanya hivi.

Yona ni mwovu sana. Kuokolewa kwa Ninawi ni tatizo kubwa sana kwake kiasi kwamba Yona anaomba auawe. Na anasema, afadhali nife.

Sasa, tuna mifano kadhaa katika Agano la Kale ya manabii waliotamani kufa au kuuawa. Lakini James Nogalski anatumkumbusha kwamba ikilinganishwa na vifungu hivyo, ombi la Yeria la kufa ni dogo, la kuchukiza, na la kitoto. Ayubu, katikati ya mateso yake, anatamani angekufa katika Ayubu sura ya 6, mistari ya 9 hadi 14.

Baada ya uasi wa watu wa Israeli katika Hesabu sura ya 11, Musa anasema, Mungu wangu, sikuwazaa watu hawa wote. Kwa nini niwatunze? Wameniasi. Musa alikasirika na akaomba afe.

Katika kitabu cha Waamuzi, Samsoni aliomba afe kwa sababu amefungwa gerezeni na Wafilisti na macho yake yametolewa na amefedheheshwa na haya yote. Yeria, katika sura ya 20, nabii Yeria analaani siku ya kuzaliwa kwake na anatamani kufa kwa sababu ya mateso yote aliyopitia. Sasa linganisha hilo na Yona.

Yona anatamani kufa kwa sababu watu wamesikiliza alichosema na kwa sababu Mungu amewaonyesha rehema. Nakumbuka nikiwa mchungaji, jibu langu la kawaida kwa mahubiri ya Jumapili lilikuwa kwamba nilitaka kustaafu Jumatatu. Kwa kawaida, sababu ilikuwa, hei, hakuna anayenisikiliza.

Hakuna mtu aliyekuwa akisikiliza nilichokuwa nikisema. Siwezi kamwe kufikiria mchungaji ambaye angekasirika kwa sababu watu walisikiliza alichokuwa amesema. Lakini ndivyo tunavyoendelea katika maisha ya Yona.

Mwishoni mwa kitabu, tuna somo hili la kitu kuhusu mmea unaotoa kivuli, mdudu anayekuja na kula mmea na kutofurahishwa kwa Yona na usumbufu wake wa kimwili. Kama tunavyosoma hapo katika sura ya nne, inasema kwamba Yona alikuwa mwovu sana kuhusu ukweli kwamba Mungu alikuwa amewahurumia Waninawi. Lakini anafurahi sana anapoweka kivuli juu ya kichwa chake anapokuwa ameketi pale akiangalia na kusubiri kuona Mungu atafanya nini na Waninawi.

Ubinafsi na chuki na utoto wa Yona vipo pale ili kututofautisha sisi na moyo wa Mungu na moyo wa nabii. Kumbuka mwisho wa kitabu cha Yona. Hiki ni kimojawapo cha vitabu viwili pekee katika Biblia ambavyo vitafanya hivi.

Kitabu cha Yona kitahitimisha kwa swali la balagha. Ni swali lililo wazi. Mungu anamwambia Yona, je, sipaswi kuhurumia Ninawi, mji ule mkuu ambao una watu zaidi ya 120,000 ambao hawajui tofauti kati ya mkono wao wa kulia na wa kushoto na pia ng'ombe wengi? Yona, sipaswi kuwa na wasiwasi kuhusu watu wa Ninawi? Una wasiwasi kuhusu faraja yako na mmea uliokua usiku kucha.

Vipi kuhusu watu wa Ninawi? Na swali hilo lililo wazi lipo kwetu, nadhani, hatimaye kama wasomaji wa kitabu hiki, kujiuliza swali, je, ninashiriki moyo wa Mungu, au ninashiriki ninachokiona katika moyo wa Yona? Mungu ana wasiwasi wa ukombozi kwa watu wote. Kama Yona, Mungu anaitua kushiriki wasiwasi huo wa ukombozi naye. Ikiwa tumekuwa wapokeaji wa rehema za Mungu na neema ya Mungu kama Yona alivyokuwa, basi kuna haja ya kuwa na hamu mioyoni mwetu ya kuona wengine wakipitia hilo na kushiriki rehema, neema, na huruma hiyo nao.

Mungu hana moyo kwa ajili ya Israeli tu; Mungu ana moyo kwa ajili ya mataifa, na tunakumbushwa hilo katika hadithi ya nabii Yona.

Huyu ni Dkt. Gary Yates katika mfululizo wake wa mihadhara kuhusu Kitabu cha 12. Huu ni mhadhara wa 18, Kitabu cha Yona 1-4.